

Каде да се објави научен труд во биомедицинско списание од Република Македонија

м-р Ленче Даневска
Централна медицинска
библиотека
Медицински факултет,
Скопје

Агенда

- Што е списание?
- Што е списание со отворен пристап?
- Цел
- Македонски биомедицински списанија
- Заклучоци
- Прашања

Списание - дефиниција

- Списание е вид сериска публикација која излегува постојано, во определен временски период (неделно, месечно, на три месеци, двапати годишно, итн.), со определена нумерација; содржи примарни извори на информации;
- Според дефиницијата (библиографска) на Англо-американските правила за каталогизација 2 (AACR2) и според ISO 3297 стандардот: списанието е публикација издадена на каков и да е медиум, во сукцесивни делови, со еднакви нумерички и хронолошки обележја, и која има за цел да се издава неодредено/недефинирано време;
- Секое списание (во печатена и електронска форма) има ISSN (International Standard Serial Number) број, осумцифрен број којшто го идентификува во светски рамки;
- Се објавуваат трудови од еден или од група автори, кои се класифицирани во различни категории во зависност од темата што ја обработуваат (оригинален научен труд, ревиски труд, кратко соопштение, приказ на случај, стручен труд), или пак, се објавуваат трудови, односно се издаваат списанија од тесна супспецијализирана област;
- Научните списанија содржат трудови, при чие подготвување треба да се следат наведените упатства за публикување во соодветното списание, најчесто следејќи го принципот IMRAD (вовод, материјал и методи, резултати, дискусија); тие задолжително треба да се рецензирани од најмалку двајца независни рецензенти, еминентни стручњаци за соодветната област од земјата или странство; треба да се лекторирани; квалитетот на содржината што се презентира е од пресудно значење, но...

Списание со отворен пристап - дефиниција

- Списание со отворен пристап (open-access journals) се научни и академски списанија кои на заинтересираните им овозможуваат во електронска форма да ги читаат, снимаат, дистрибуираат, печатат и пребаруваат трудовите кои се таму објавени, да ги користат без никакви финансиски, легални или технички бариери;
- Целта на ваквиот начин на објавување трудови е да се сподели, рашири истражувањето, кое пак, го поттикнува напредокот во науката воопшто; ова е особено значајно за биомедицинските науки каде постојано се бараат нови и поефикасни начини на лекување на болестите;
- Со ваквиот начин на објавување трудови се зголемува достапноста на истражувањето, добиените резултати се презентираат до многу голем број корисници на интернет, а со тоа се промовираат достигнувањата на поединецот и на земјата од која потекнува во светски рамки;
- Кај списанијата со отворен пристап, односно трудовите кои се достапни на интернет има само едно ограничување: корисникот треба секогаш да го наведе точниот извор на трудот, односно коректно да го цитира;
- Што всушност е списание со отворен пристап - прашање за дискусија?

Цел на презентацијата

- Целта е на докторите запишани на постдипломски и/или докторски студии, на сите доктори и студенти да им се посочат оние списанија од Р. Македонија во кои може да ги доставуваат своите трудови за печатење.
- Наведени се само основите податоци за списанијата, и тоа за последниве години, со посебен акцент на оние кои се со отворен пристап.

Македонски биомедицински списанија

- Неколку списанија од областа на медицината и сродните гранки се медиум на кој лекарите од сите специјалности, како и другиот биомедицински персонал од Македонија ги публикуваат своите трудови;
- Нема точен податок колку списанија од оваа област биле издавани во изминатите години, од постоењето на нашата држава во рамките на СФР Југославија, и потоа од нејзиното осамостојување, но според нашите истражувања спроведени во базите на податоци, во фондот на Централната медицинска библиотека, како и информациите добиени од контакти, станува збор за околу 40-тина списанија;
- Својот континуитет (долгогодишен) го одржале многу малку списанија: Македонски медицински преглед, Прилози - Одделение за биолошки и медицински науки во МАНУ...

Македонски медицински преглед

- **Македонски медицински преглед (Мак Мед Преглед) = Macedonian Medical Review**, ISSN 0025-1097, списание на Македонското лекарско друштво;
- Излегува уште од 1946 год.; значи, излегува во континуитет повеќе од 65 години;
- Прв главен и одговорен уредник бил д-р Харалампие Манчев;
- Од 2008 год. се издава во три броја годишно, а од 2010 год. главен и одговорен уредник е проф. д-р Гоце Спасовски;
- Од 2011 год., бр. 2, списанието има меѓународен уредувачки одбор;
- Трудовите се напишани на македонски или англиски јазик и тие се подготвени според правилата како да се напише и објави труд;
- Списанието не е со отворен пристап и трудовите не се достапни во електронска верзија.

Прилози

- **Прилози: Македонска академија на науките и уметностите, Одделение за биолошки и медицински науки = Contributions: Macedonian Academy of Sciences and Arts, Section of Biological and Medical Sciences; ISBN 0351-3254;**
- Првиот волумен е издаден во 1969 год., а од 1980 год. одговорно за издавање на списанието е Одделението за биолошки и медицински науки во МАНУ;
- Од 2002 год. главен и одговорен уредник е академик проф. д-р Момир Поленаковиќ;
- Списанието е со меѓународен уредувачки одбор, излегува два пати годишно; трудовите се доставуваат и печатат на англиски јазик со извадок на македонски;
- Засега е единственото списание од Македонија кое е индексирано во Medline/PubMed;
- Списанието се со отворен пристап и трудовите во електронска форма може да се најдат на следнава веб страница:
<http://www.manu.edu.mk/prilozi/>

Acta Morphologica

- **Acta Morphologica: публикација на Здружението на анатоми и морфолози на Македонија = Acta Morphologica: Publication of Macedonian Association of Anatomists and Morphologists (Acta Morphol);** ISSN 1409-9837; издавач е Медицински факултет, Институт за анатомија; главен и одговорен уредник е проф. д-р Добрила Тосовска-Лазарова;
- Првиот број е публикуван во 2004 год. и оттогаш излегува двапати годишно;
- Списанието е со меѓународен уредувачки одбор од 2011 година; од 2006 год. трудовите се доставуваат и објавуваат на англиски јазик со извадок на македонски;
- Има отворен пристап и трудовите се достапни во електронска форма на следнава веб страница: www.webdoctor.com.mk

Physioacta

- **Physioacta: списание на Здружението на физиолози и антрополози на Македонија = Physioacta: Publication of the Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists (Physioacta);** ISSN 1857-5587; издавач е Медицински факултет, Институт за физиологија; главен и одговорен уредник е проф. д-р Весела Малеска-Ивановска;
- Првиот волумен е издаден во 2007 год. и оттогаш излегува двапати годишно;
- Списанието е со меѓународен уредувачки одбор од бр. 2 од 2010 год.;
- Не е со отворен пристап и трудовите не се достапни во електронска форма

MJMS

- **MJMS - Macedonian Journal of Medical Sciences** (печатена верзија ISSN 1857-5749, електронска верзија ISSN 1857-5773); издавач е Медицински факултет, Институт за имунобиологија и хумана генетика; главен и одговорен уредник е проф. д-р Мирко Спироски;
- Првиот волумен е издаден во 2008 год.; излегува во печатена и електронска верзија четири пати годишно;
- Списанието е со меѓународен уредувачки одбор, трудовите се напишани на англиски јазик; доставувањето, рецензирањето, целата комуникација со редакцијата се одвива по електронски пат;
- Прво списание од оваа област кое е внесено во повеќе светски бази на податоци, односно индексирано во Directory of Open Access Journals (DOAJ), EBSCO, EMBASE, HINARI, Scopus, Index Copernicus, Google Scholar, и др.;
- Списанието е со отворен пристап, а сите потребни информации, како и трудовите се достапни на следната веб страница:
<http://www.mjms.ukim.edu.mk/>

Medicus

- **Medicus**, ISBN 1409-6366; издавач е Медицинскиот центар во Тетово; главен и одговорен уредник е проф. д-р сци. Ремзи Изаири;
- Првиот број е публикуван во 2004 год.; списанието излегува двапати годишно; трудовите се напишани на албански, македонски или англиски јазик, но упатствата за авторите за поднесување труд се напишани само на албански јазик;
- Во електронска форма списанието е достапно на:
<http://www.medalb.com>

Архиви на јавното здравје

- **Архиви на јавното здравје (АЈЗ) = Archives of Public Health**, ISSN 1857-7148; издавач е Институтот за јавно здравје на Република Македонија; главен и одговорен уредник е проф. д-р Владимир Кендровски;
- Првиот број е издаден 2009 год.; излегува годишно;
- Списанието се со меѓународен уредувачки одбор од 2011 год.; трудовите се пишуваат на македонски и/или англиски јазик;
- Не е со отворен пристап и трудовите не се достапни во електронска верзија.

Епилепсија;

Македонски ортопедско-трауматолошки гласник

- **Епилепсија, списание на Лигата против епилепсија на Република Македонија = Epilepsy, The Journal of the League against Epilepsy of the Republic of Macedonia**; ISSN 1409-617X; издавач е Клиниката за неврологија; првиот број е издаден во 1997 год. и главен и одговорен уредник бил проф. д-р Радослав Наумовски; од 2007 год. главни и одговорни уредници се проф. д-р Дијана Никодијевиќ и ас. д-р Емилија Цветковска; излегува двапати годишно; списанието е со меѓународен уредувачки одбор од 2010 год.; трудовите се пишуваат на македонски и/или англиски јазик; последен издаден број е 37/38 од 2010; списанието не е со отворен пристап и трудовите не се достапни во електронска верзија.
- **Македонски ортопедско-трауматолошки гласник = Acta Ortopedica et Traumatologica Macedonica**, списание на Македонското друштво на ортопеди и трауматолози (МАДОТ), кој е и издавач, ISSN 1409-8814; првиот број е издаден во 1999 год., но списанието не излегува редовно, односно не се издава секоја година, а броевите продолжуваат последовно; последните два излезени броја (од 2007 и 2009 година) се достапни во pdf на страницата на Македонската асоцијација на ортопеди и трауматолози: www.maot.org.mk

Balkan Journal of Medical Genetics

- **Balkan Journal of Medical Genetics (BJMG)**, ISSN 1311-0160 е меѓународно научно списание;
- Во 1998 год. бил објавен првиот број на ова списание, а еден од главните уредници бил проф. д-р Горѓи Ефремов; од 2000 год. издавач е Македонската академија на науките и уметностите во Скопје; од 2012 год. еден од главните уредници е д-р Дијана Плашеска-Каранфилска; излегува двапати годишно; трудовите се напишани на англиски јазик;
- Списанието е индексирано во следниве бази на податоци: EMBASE (Excerpta Medica database), Elsevier Biobase (Current Awareness in Biological Sciences), Scopus, Chemical Abstracts (CA) Science Citation Index Expanded, Journal Citation Reports/Science Edition, Index Copernicus итн.;
- Списанието има добиено импакт фактор од Thomson Reuters, кој изнесува 0.225 за 2011 год.;
- Списанието е со отворен пристап, а сите потребни информации и електронски пристап до трудовите може да се најдат на следната веб страница: www.bjmg.edu.mk

BANTAO Journal

- **BANTAO Journal: Journal of the Balkan Cities Association of Nephrology, Dialysis, Transplantation and Artificial Organs**, ISSN 1312-2517; издавач е Здружението за нефрологија, дијализа, трансплантација и вештачки органи од балканските градови;
- Првиот волумен е издаден во 2003 год.; од 2009 година главен и одговорен уредник е проф. д-р Гоце Спасовски, а членови на Уредувачкиот одбор се претставници од различни градови од балканските земји;
- Списанието е со меѓународен уредувачки одбор; излегува двапати годишно; трудовите се напишани на англиски јазик;
- Списанието е со отворен пристап, а трудовите се достапни во електронски облик на страницата на Здружението <http://www.bantao.org/>

Дефектолошка теорија и практика

- **Дефектолошка теорија и практика (ДТП) = Journal of Special Education and Rehabilitation (JSER)**, (печатена верзија ISSN 1409-6099, електронска верзија eISSN 1857-663X); издавач е Филозофски факултет, Институт за дефектологија;
- Првиот број е издаден во 1997; прв главен и одговорен уредник бил проф. Љупчо Ајдински; од 2008 год. главен и одговорен уредник е проф. д-р Владимир Трајковски; излегува два пати годишно како двоброј;
- Списанието е со меѓународен уредувачки одбор; трудовите се пишуваат на македонски и англиски јазик;
- Списанието е вклучено, односно индексирано во повеќе релевантни бази на податоци, вклучувајќи ги: DOAJ, HINARI, Proquest, EBSCO, Scopus, Index Copernicus, Google Scholar итн.;
- Списанието е со отворен пристап, а трудовите во електронски облик се достапни на следната веб страница: <http://jser.fzf.ukim.edu.mk>
- Сите броеви се ретроградно достапни во е-форма, значи од 1997 год. и пребарувањето може да се прави според клучни зборови.

Македонски фармацевтски билтен; Македонски стоматолошки преглед; Македонски ветеринарен преглед

- **Македонски фармацевтски билтен** = **Macedonian Pharmaceutical Bulletin** (претходно *Билтен на Фармацевтското друштво на СР Македонија*), списание на Македонското фармацевтско друштво, ISSN 1409-8695. Под овој наслов почнал да излегува од 2000 год. (вол. 46), со главен и одговорен уредник проф. Светлана Кулеванова; списанието има меѓународен уредувачки одбор; излегува двапати годишно или како двоброј; трудовите се напишани на англиски и/или македонски јазик; последен издаден волумен е од 2011 год.; списанието не е со отворен пристап.
- **Македонски стоматолошки преглед**, списание на Стоматолошкиот факултет во Скопје = **Macedonian Dental Review (Макед Стоматол Прегл)**; ISSN 0350-8129; првиот број е издаден во 1977 год., а прв (и долгогодишен) главен и одговорен уредник бил проф. д-р Иван Тавчиоски; од 2006 год. главен и одговорен уредник е проф. д-р Марија Накова; има меѓународен уредувачки одбор; трудовите се напишани на македонски јазик; излегува трипати годишно како двоброј, но последен добиен број во Библиотеката е од 2010 год.; списанието не е со отворен пристап.
- **Македонски ветеринарен преглед** = **Macedonian Veterinary Review**, списание на Факултетот за ветеринарна медицина и Институтот за ветерина при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” (ISSN 1409-7621); првиот број е издаден во 1972 год.; долгогодишен главен уредник (17 години) бил проф. Борислав Џинлески; од 2008 год. главен уредник е проф. д-р Влатко Илиески; излегува двапати годишно; трудовите се напишани на македонски или англиски јазик; од 2010 год. списанието е со отворен пристап; се печати само во електронски облик и е достапно на <http://www.fvm.ukim.edu.mk/journal>

Прилози (од Битола)

- **Прилози**, списание на Друштвото за наука и уметност од Битола, ISSN 0420-0950;
- Првиот број е издаден во 1960 год. со основањето на Научното друштво од Битола; некои броеви се комплетно посветени на трудови презентирани на научни собири или на специфична проблематика;
- Од 2009 год. главен и одговорен уредник е Добре Тодоровски; излегува редовно, двапати годишно или како двоброј; трудовите се напишани на македонски и/или англиски јазик;
- Списанието не е со отворен пристап.

Други списанија

- **Vox Medici** (претходно, до март 2001 год., *Билиџен*), гласило на Лекарската комора на Македонија, ISSN 1409-8865; Првиот број е отпечатен во 1992 год.; главен уредник бил проф. д-р Спасе Јовковски; од 2008 год. главен и одговорен уредник е проф. д-р Катица Зафировска, а од втората половина на оваа година (2012) е проф. д-р Михаил Кочубовски; излегува четири пати годишно; трудовите се напишани на македонски јазик; последниве години тенденција е во списанието да се публикуваат и стручни, ревијални и научни трудови; има отворен пристап и во електронска форма списанието е достапно на страницата на Лекарската комора на Македонија:
<http://www.lkm.org.mk/publikacii.htm>
- **Педијатрија : Годишна ревија - Review in Pediatrics**; ISSN 1409-567X. Во списанието се публикуваат трудови кои се презентирани на едукативните семинари “Новини во педијатријата”. Списанието не се издава секоја година, а годиштата/волумените течат сукцесивно.
- **Социјална медицина: стручно списание за јавно здравје = Social Medicine: Professional Journal for Public Health** , ISSN 1857-6699; издавач е Специјалистичкото здружение на лекарите по социјална медицина со организација на здравствената дејност; списанието е достапно на
<http://www.soc-med.org.mk/publikacii.htm>

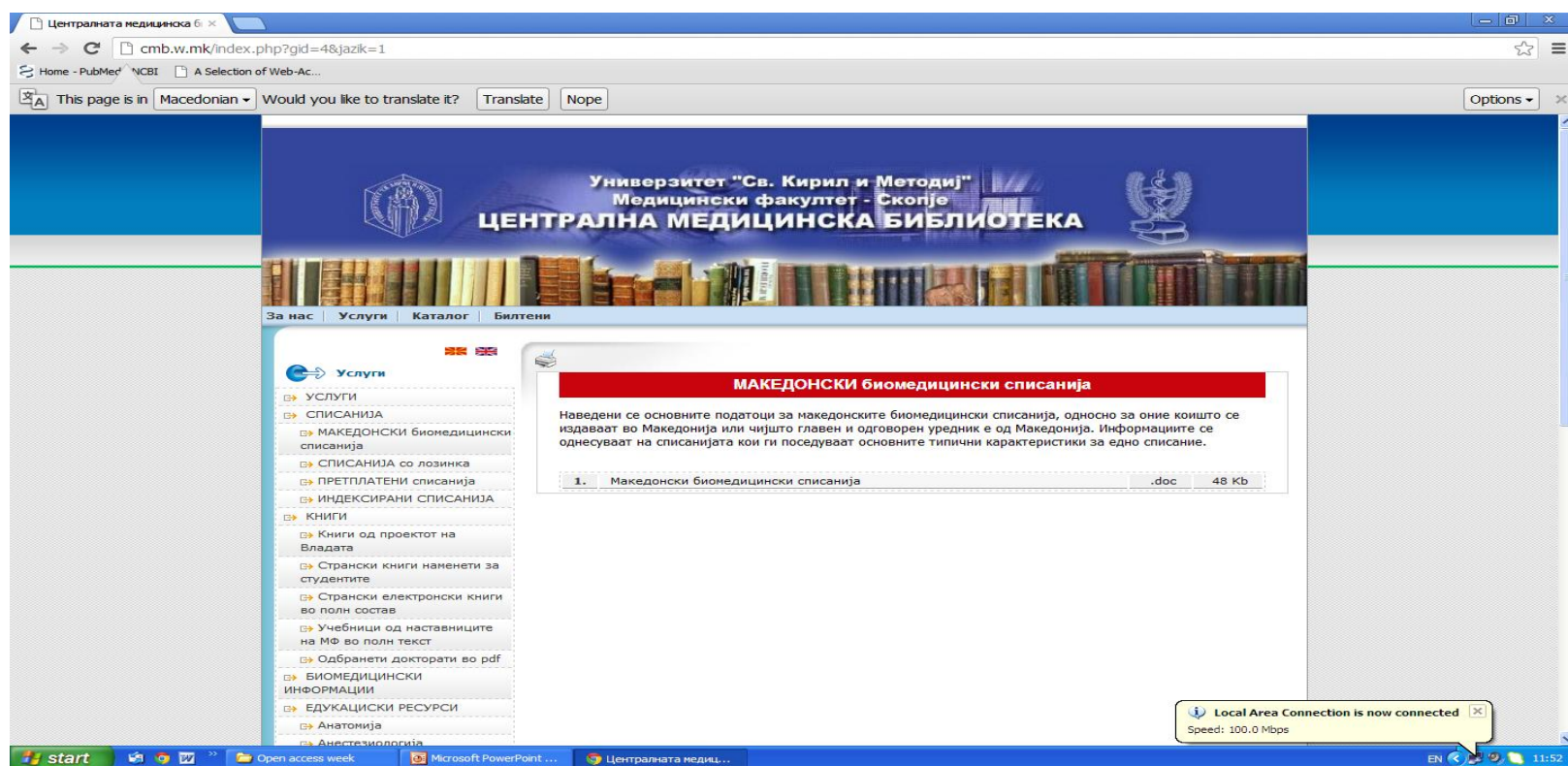
Гласило на Медицинскиот факултет во Скопје

- Годишен зборник на Медицинскиот факултет во Скопје (Год зб мед фак Скопје), кое од 1997 год. е преименувано во **Македонско списание за медицина (МСМ)**; издавач е Медицинскиот факултет во Скопје;
- Првиот волумен или том на ова списание е издаден во 1954 год. Прв главен и одговорен уредик бил проф. д-р Вељко Бујан;
- Излегувало во континуитет до 1998 год. кога следи двегодишна пауза, а во 2001 год. излезе новиот волумен 47 како двоброј, со нов главен и одговорен уредник проф. д-р Зоран Гучев;
- Последен излезен волумен/двоброј е од 2007 год.

Заклучок

- Објавувањето трудови е неминовно;
- Списанијата од Македонија треба да се стремат да излегуваат редовно, да ги почитуваат единствените правила за поднесување трудови во биомедицинските списанија (Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals), препораките за етичките правила во истражувањата на животни и/или луѓе;
- Освен што треба да бидат рецензирани, трудовите треба да имаат солиден квалитет/содржина;
- Отворениот пристап е можност достигнувањата на македонските научници да стигнат до светската јавност со што би се зголемило и нивното научно влијание.
- На крај, една од препораките на Светската асоцијација на издавачи на медицински списанија (World Association of Medical Editors – WAME) е: освен специфичните цели (рецензија, квалитет, професионализам во издавањето, поттикнување истражувања кои се засновани на принципите и практиката на медицинското издаваштво, итн.), едно медицинско списание има општествена одговорност да ја подобри состојбата на здравјето на луѓето и да го сочува интегритетот на науката.

Веб страницата на Централната медицинска библиотека

Референци

- Polenakovic M, Danevska L. Medical Journals in the Republic of Macedonia after the Second World War. Prilozi/Contributions 2011; 32(2): 11-31.
- Даневска Л. Медицински списанија во Република Македонија. Во: Јован Тофоски, уредник. 60 години (1945-2005) Македонско лекарско друштво; Скопје: Македонско лекарско друштво; 2008. стр. 301-8
- Bailey CW. What is Open Access? Available at: <http://digital-scholarship.org/cwb/WhatIsOA.htm>
- International Committee of Medical Journal Editors. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals: writing and editing for biomedical publication, updated April 2010. Available at: <http://www.icmje.org>
- About WAME. Updated June 24, 2011. Available at: www.wame.org

Благодарам на вниманието

